

סקר טבע עירוני – תל אביב-יפו

אתר 12
גבעת נפוליאון

מכלול: כורכר, בור

תאריך סקירה: 16.7.12, 13.4.12, 6.6.12

גודל מקורב של השטח: 60 דונם

שם הסוקר: ניר מעוז, בועז שחם, ערן בנקר

נ.צ.מ (ישראל חדשה): 182000/666560

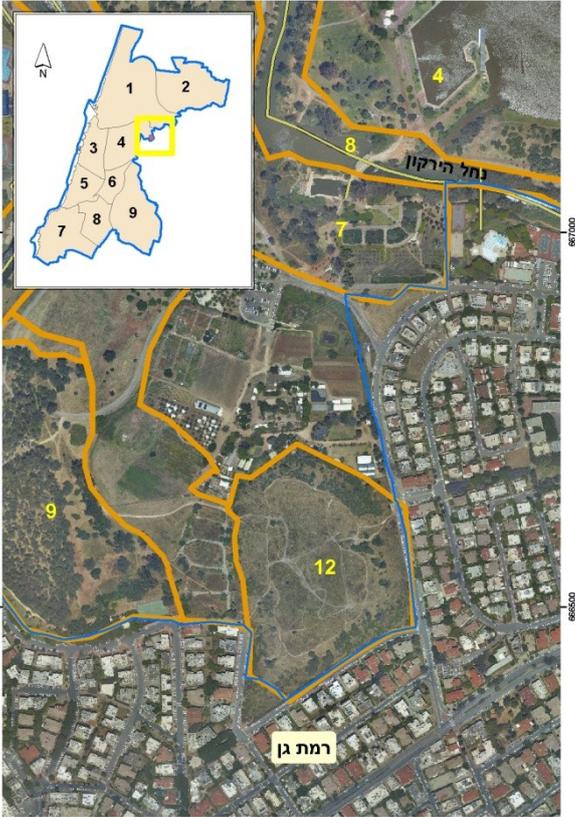
רחוב/גבול: מדרום וממזרח: רמת גן, מצפון: שבע תחנות, ממערב: נחל איילון.
רובע: 4 – צפון חדש

תאור כללי: תל ארכיאולוגי על גבעת כורכר המתנשא לגובה של כ- 33 מ' ומהווה נקודה נופית בולטת במרחב. כיסוי עשבוני גבוה ופריחה מגוונת של צמחי בר המושכת מגוון חרקים לצד נקודות תצפית מעניינות לנוף העירוני ולנופי הירקון מעניקים למקום ייחוד רב בקנה המידה המרופוליני.

מאפייני השטח

אקולוגיה

בתי גידול	בור, מחשוף כורכר, חורשה.
תצורות צומח	בתה עשבונית, בור, גינון, קבוצות עצים, שיחיה.
יחידות צומח	שיבולת שועל נפוצה – שעורת התבור חרצית עטורה – פרג אגסני לשון פר מצויה – כלך מצוי שרביטן מצוי
כיסוי צומח (%)	כיסוי גבוה 60% - 90%
צומח ייחודי	חוחן קרדני (<i>Onopordum carduiiforma</i>) המוגדר בסכנת הכחדה. מיני גיאופיטים חלקם שתולים – חצב, כלנית, בן חצב, סתוונית. שני מיני תורמוס – הרים וצר עלים. עצי שיזף ושקד.
בעלי חיים	אתר העפלה לפרפרים שונים(זנב סנונית נאה) ומגוון חרקים. פוטנציאל גבוה לפעילות זוחלים.
חי ייחודי	מיני לטאיים (חומט גמד, חומט פסים, חומט מנומר, שנונית השפלה) ונחשים(עין חתול חברבר, חנק, זעמן מטבעות).
אתרים חשובים	כלל השטח מהווה בית גדול חשוב
חשיבות ברצף- חיבור לאתרים אחרים	גבוהה – חלק מהרצף העובר לאורך נחל הירקון. אזור חיבור לתעלת נחל איילון
מינים פולשים	פרקינסוניה שיכנית, דררה ומאינה.
רמת השתמרות השטח	בינונית גבוהה – בחלקו מגוון (בעיקר במדרונות הדרומיים הפונים לרמת גן)

תרשים התמצאות

מראה כללי של ראש התל (ריכוז תורמוס ההרים)

מחשוף כורכר

ייעודי קרקע תא/5000

מקרא

- גבול העיר
- אתר

ייעודים תכנית מתאר

- אזור לתכנון בעתיד
- אזור מגורים בבניה מרקמית
- אזור מגורים בבניה מרקמית נמוכה
- אזור מגורים בבניה נמוכה
- אזור מגורים בבניה רבת קומות
- אזור מוסדות ציבור עירוניים ומטרופוליניים
- אזור מעורב
- אזור פעילות מיוחד
- אזור תעסוקה מטרופוליני
- אזור תעסוקה מקומי
- אזור תעסוקה עירוני
- בית עלמין
- דרך פרברית מהירה
- ים בתחום שיפוט עירוני
- מעגנת נפש ספורט ודיג
- שטח פתוח מטרופוליני
- שטח פתוח מטרופוליני חופי
- שטח פתוח עירוני

מרביתו שומרת על מופעי בתה ובור השונים.	
פיזי	
קרקע	חול, חמרה, כורכר
מורפולוגיה	גבעה, שיפועים מתונים עד חדים.
מורכבות טופוגרפית (מופעי נוף)	גבוהה – מדרונות עם שיפועים משתנים, מחשוף כורכר, קבוצות עצים, ראש התל.
חזות כללית	נקודה בעלת ערכיות נופית גבוהה ממנה נשקפים נופי העיר לצד משטחי פריחה צבעונית מרהיבה.
תשתיות קולטות קהל	אין. על התל קיימת מערכת שבילים שנוצרה במשך השנים.
סביבה	
מפגעים והפרות	פסולת בשולים, מיני גינון
רמת הפרה בשטח (מפגעים)	נמוכה
נגישות	לא מוסדרת. כניסה מהרחובות הסמוכים ומפארק הירקון.
ארכיאולוגיה	תל גריסה 982 - גבעה מלאכותית חפורה בחלקה ובית קברות עתיק מן התקופות הברונזה הקדומה, הברונזה התיכונה, הברונזה המאוחרת והברזל א'. תל גריסה 1013 - אתר מהתקופה הכלכוליתית, קברים מן התקופות הברונזה הקדומה, הברונזה התיכונה, שרידי יישוב מן התקופות הברזל, הפרסית, ההלניסטית והביזנטית, שרידי יישוב וקברים מהתקופה הערבית הקדומה.
שימושים	בור, אתר ארכיאולוגי, נופש ופנאי.
ייעודי קרקע עיקריים	
תכנית מתאר ארצית: תמ"א 35 – מרקם שמור משולב. תכנית מתאר מחוזית (תמ"מ 5): שטח פארקים מטרופוליניים. תכנית מתאר עירונית (ת"א 5000): שטח פתוח מטרופוליני	
מסקנות והמלצות	
חשיבות האתר:	
<ul style="list-style-type: none"> • מגוון צמחים היוצרים פריחה מרשימה • פעילות זוחלים • פעילות חרקים בדגש על פרפרים • בנק זרעים לצמחים מקומיים • <u>שמירה וטיפוח של ערכי טבע קיימים:</u> • מניעת ריסוס וכיסוח. • טיפול והסרה של צמחייה פולשנית • סילוק מינים פולשים ומיני נוי 	
שיקום ושיחזור בתי גידול מערכות אקולוגיות:	
<ul style="list-style-type: none"> • הגדלת השונות של בתי הגידול • יצירת מסלעות כורכר וקירות של צומח סלעי • שתילת מינים בסכנת הכחדה ושימוש במינים מקומיים • פיזור זרעים ופקעות של מינים מקומיים • יצירת מחסות טבעיים לבעלי חיים 	

חוחן קרדני (בסכנת הכחדה)

שם המין	סטטוס
אזנב מצוי	
אמיד קוצני	
אספסת גלגלית	
אספרג א"י	
ארכובית הציפורים	
ארכובית שבטבטית	
בוצין מפורץ	
בן חיטה ביצני	
בן חצב יקינטוני	
בן שלח מנוצה	
בקיה א"י	
בקיה צרפתית	
גדילן מצוי	
דבשה חרוצה	
זון אשון	
זקנן שעיר	
חבלבל כרתי	
חוחן קרדני	נדיר
חלבלוב מצוי	
חמציץ נטוי	
חצב מצוי	מוגן
חרחבינה מכחילה	
חרצית עטורה	
טופח גדול	
יבלית מצויה	
כלינית מצויה	מוגן
כלך מצוי	
כלנית מצויה	מוגן
כרבולת מצויה	
לפופית כפנית	
לפתית מצויה	
לשון פר מגבבת	
לשון פר מצויה	
מקור חסידה גדול	
מקור חסידה ת"א	
מרגנית השדה	
מרור הגינות	
מרקולית מצויה	
סרפד צורב	
עבדקן מצוי	
עוקץ עקרב אירופי	

פריחה אביבית לאורך המדרונות

עירית גדולה
עכנאי שרוע
פעמונית קטנה
פרג אגסני
פרג נחות
פרע מסולסל
פרקינסוניה שיכנית
פולש
צלף קוצני
צפרנית מגוונת
קדד ספרדי
קורטום דק
קרדה מכסיפה
רב מוץ מחספס
שברק דביק
שברק משובל
שיבולת שועל נפוצה
שיזף מצוי
מוגן
שעורה מכחילה
שעורת התבור
שקד מצוי
מוגן
שרביטן מצוי
תורמוס ההרים
מוגן
תורמוס צר עלים
תלתן דו גוני
אנדמי
תלתן הכדורים
תלתן חקלאי
תלתן משולחף

בעלי חיים

עופות

מין	הספר האדום
יונת בית	מין מבוית
תור צווארון	LC
תור מצוי	NT
צוצלת	מין פולש
שלדג לבן-חזה	NT
דררה מצויה	מין פולש
דררה אפורת-לחי	מין פולש
נקר סורי	LC
בולבול צהוב-שת	LC
שחרור	LC
פשוש	LC
צופית בוהקת	LC
עורב אפור	LC
מאינה מצויה	מין פולש

זנב סנונית נאה

קן ציפור שיר (תמונה: בועז שחם)

נחושית

מין פולש	זרזיר בורמזי
LC	דרור הבית
LC	ירקון
LC	ירגזי

יונקים

שם המין	סטטוס
קיפוד מצוי	LC
עטלף פירות	LC
עכבר מצוי	LC
חולד	LC
חולדה מצויה	LC
חולדת החוף	LC
חדף זעיר	NT
תן זהוב	LC

זוחלים

מין	דרוג ספר אדום	סיכוי לנוכחות המין
צב יבשה מצוי	VU - עתידו בסכנה	גבוה
זיקית ים-תיכונית	LC - לא בסיכון	גבוה
חרדון מצוי צפוני	LC - לא בסיכון	גבוה
קמטן	NT - בסיכון נמוך	גבוה
שנונית שפלה	CR - בסכנת הכחדה חמורה	גבוה
לטאה זריזה	LC - לא בסיכון	נמוך
שממית בתים	LC - לא בסיכון	גבוה
מניפנית מצויה	LC - לא בסיכון	גבוה
שממית עצים	LC - לא בסיכון	נמוך
ישימונית מצויה	LC - לא בסיכון	גבוה
חומט גמד	LC - לא בסיכון	גבוה
חומט פסים	LC - לא בסיכון	גבוה
נחושית עינונית	LC - לא בסיכון	גבוה
נחושית נחונית	VU - עתידו בסכנה	בינוני
נחושית חולות	NT - בסיכון נמוך	נמוך
חומט מנומר	LC - לא בסיכון	גבוה
נחשיל מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה
חנק	LC - לא בסיכון	גבוה
שלון טלוא ראש	LC - לא בסיכון	גבוה
שחור ראש	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן זיתני	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן שחור	LC - לא בסיכון	גבוה
זעמן מטבעות	LC - לא בסיכון	גבוה
נחש מים	NT - בסיכון נמוך	בינוני
עין חתול חברבר	LC - לא בסיכון	גבוה
ארבע-קו מובהק	LC - לא בסיכון	גבוה
תלום-קשקשים מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה
מחרוזת "האוכפים"	VU - עתידו בסכנה	נמוך
צפע מצוי	LC - לא בסיכון	גבוה

אתרים נקודתיים

- אתרי פריחה וצומח ייחודי

תרשים בתי גידול וערכי טבע

מקרא

●	מחשוף כורכר	■	בית גידול
○	ערך טבע	■	בור + נטיעות
⋯	גבול אתר	■	בתה עשבונית
		■	שיחיה

